

Uniwersytet Warszawski – badania naukowe

Uniwersytet Warszawski to nie tylko największa polska uczelnia, lecz także najlepszy w kraju ośrodek naukowy. Oprócz 25 wydziałów i czterech szkół doktorskich działa tu około 30 centrów naukowo-dydaktycznych. Na UW pracuje ponad 4 tys. badaczek i badaczy oraz kształci się ponad 1,7 tys. doktorantek i doktorantów. Od 2016 roku UW może posługiwać się wyróżnieniem „HR Excellence in Research” przyznawanym przez Komisję Europejską i potwierdzającym, że uczelnia spełnia standardy Europejskiej Karty Naukowca. 22 listopada 2022 roku Uniwersytet Warszawski zachował prawo do posługiwania się przyznanym wyróżnieniem. Zobowiązuje to uczelnię do ciągłego doskonalenia polityki kadrowej zgodnie z Europejską Kartą Naukowca (Karta) oraz Kodeksem postępowania przy rekrutacji pracowników. W listopadzie 2025 roku, w celu odnowienia prawa do posługiwania się wyróżnieniem „HR Excellence in Research”, Uniwersytet Warszawski złożył do Komisji Europejskiej *Ocenę okresową* wraz ze sprawozdaniem z realizacji *Planu Działania na lata 2022–2027* oraz z tzw. *Kwestionariuszem Otwartej Transparentnej i opartej na Zasługach Rekrutacji*, porównującym zgodność uniwersyteckich praktyk z zaleceniami Karty.

Według międzynarodowych rankingów, takich jak zestawienie Times Higher Education, *QS World University Rankings*, *Academic Ranking of World Universities*, UW należy do 3% najlepszych uczelni na świecie. W *Shanghai Global Ranking of Academic Subjects 2025* znajduje się dziewięć dyscyplin naukowych prowadzonych na Uniwersytecie Warszawskim. Najwyżej sklasyfikowana została fizyka – w przedziale miejsc 151–200.

Środki na działalność badawczą pochodzą z subwencji ministerstwa właściwego do spraw nauki i szkolnictwa wyższego oraz grantów zdobywanych w konkursach krajowych i europejskich. W 2024 roku pracownicy Uniwersytetu realizowali 1280 projektów i tematów badawczych finansowanych ze źródeł krajowych, w tym m.in.:

- 261 projektów finansowanych ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego;
- 957 projektów finansowanych ze środków Narodowego Centrum Nauki;
- osiem projektów finansowanych ze środków Narodowego Centrum Badań i Rozwoju;
- 48 projektów finansowanych z innych źródeł krajowych, np. projektów zleconych przez PKN Orlen, Accenture Sp. z o.o., Kancelarię Prezesa Rady Ministrów, Instytut Nafty i Gazu – Państwowy Instytut Badawczy, Dyрекję Generalną Lasów Państwowych, „Energopomiar” Sp. z o.o.;
- dwa projekty finansowane ze środków Sieci Badawczej Łukasiewicz PORT – Wirtualny Instytut Badawczy;

- dwa projekty finansowane ze środków Agencji Badań Medycznych;
- dwa projekty finansowane ze środków Fundacji na rzecz Nauki Polskiej.

Jeśli chodzi o międzynarodowe projekty badawcze, w 2024 roku pracownicy UW uczestniczyli w:

- 43 projektach finansowanych z Programu ramowego badań i innowacji UE „Horyzont 2020”;
- 88 projektach finansowanych z Programu ramowego badań i innowacji UE „Horyzont Europa”;
- jednym projekcie realizowanym w ramach Single Market Programme, Enterprise Europe Network;
- pięciu projektach współfinansowanych z programów „Horyzont 2020” i „Horyzont Europa”;
- 29 innych projektach międzynarodowych realizowanych w ramach pozostałych programów międzynarodowych lub przez podmioty zagraniczne finansujące badania naukowe, np. DeepMind Technologies Limited, Europejską Organizację Biologii Molekularnej (EMBO), Fundusz Wyszehradzki, Polsko-Niemiecką Fundację na rzecz Nauki, Fundację Volkswagena, Fundację Getty, programy UE ogłaszane przez Dyрекcję Generalną Komisji Europejskiej;
- 90 projektach międzynarodowych finansowanych lub współfinansowanych ze środków Narodowego Centrum Nauki;
- 11 projektach międzynarodowych finansowanych lub współfinansowanych ze środków Narodowego Centrum Badań i Rozwoju;
- 11 projektach finansowanych z ministerstwa właściwego ds. nauki i szkolnictwa wyższego na wsparcie udziału polskich zespołów naukowych w międzynarodowych projektach infrastruktury badawczej.

Najbardziej prestiżowe europejskie konkursy badawcze organizowane są przez Europejską Radę ds. Badań Naukowych (European Research Council, ERC). Do końca 2025 roku ERC przyznała granty naukowcom z UW 40 razy oraz raz badaczowi zagranicznemu, który swój grant realizuje na uczelni. Laureaci grantów ERC zajmują się różnorodnymi zagadnieniami, m.in. z zakresu informatyki, astronomii i archeologii – dyscyplin, w których uniwersyteckie zespoły zdobyły ugruntowaną już pozycję w świecie nauki. Wśród nich jest prof. Piotr Sankowski z Wydziału Matematyki, Informatyki i Mechaniki, który zdobył grant ERC trzykrotnie, co jest znaczącym osiągnięciem w skali całego kontynentu.

W 2019 roku Uniwersytet Warszawski zajął I miejsce w konkursie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego „Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia Badawcza” (IDUB), zdobywając status uczelni badawczej na lata 2020–2026. Uczelnia otrzymuje dodatkowe środki finansowe w ramach IDUB. Finansowane są z nich przedsięwzięcia w ramach pięciu priorytetowych obszarów badawczych oraz 70 działań obejmujących m.in. programy wspierające rozwój pracowników, doktorantów i studentów uczelni.

Rok 2026 na Uniwersytecie Warszawskim przeznaczony będzie w ramach Programu „Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia Badawcza” na działania służące zapewnieniu trwałości dotychczas osiągniętych rezultatów. Najważniejsze z nich widoczne są przede wszystkim w obszarach dotyczących zwiększenia

wpływu na naukę światową, rozwoju relacji z renomowanymi ośrodkami zagranicznymi, wspierania rozwoju młodych naukowców, w tym doktorantów, szkoleń, a także rozwoju ścieżek kariery. Efekty IDUB widoczne są również w administracji uniwersyteckiej, która odegrała kluczową rolę w latach 2020–2025 w koordynacji działań horyzontalnych.

W celu zapewnienia ciągłości działań badawczych realizowanych w ramach Programu IDUB powołany został Instytut Badań Zaawansowanych (IBZ). Jego misją jest zwiększanie wpływu działalności naukowej UW na rozwój światowej nauki poprzez wspieranie nowatorskich badań o wysokim potencjale, inicjowanie i koordynowanie projektów interdyscyplinarnych oraz budowanie trwałych partnerstw z uznanymi ośrodkami badawczymi na świecie.

Celem strategicznym Uniwersytetu jest umocnienie pozycji w europejskiej czołówce uczelni badawczych oraz międzynarodowa rozpoznawalność. Wymaga to stałego rozwijania współpracy z najlepszymi ośrodkami na świecie. Uniwersytet współpracuje z ponad 1000 partnerów krajowych i zagranicznych, należy do licznych polskich i międzynarodowych sieci naukowych oraz wielu konsorcjów powołanych do realizacji konkretnych projektów badawczych.

UW jest członkiem sojuszu europejskich uniwersytetów badawczych 4EU+, który w czerwcu 2019 roku otrzymał status uniwersytetu europejskiego w konkursie Komisji Europejskiej (KE) „European Universities” finansowanym z programu Erasmus+. Sojusz 4EU+ jest jedną z inicjatyw strategicznych Uniwersytetu. Tworzy go osiem europejskich uczelni badawczych: Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Sorboński, Uniwersytet w Heidelbergu, Uniwersytet Karola w Pradze, Uniwersytet Kopenhaski, Uniwersytet w Mediolanie, Uniwersytet Genewski oraz Uniwersytet Paris-Panthéon-Assas. Współpraca dotyczy prowadzenia wspólnych badań naukowych na światowym poziomie, wspólnych programów studiów i oferty edukacyjnej, kształcenia doktorantów, podejmowania wspólnych inicjatyw związanych z innowacyjnością, transferem technologii i społeczną odpowiedzialnością uczelni. W celu utworzenia jednego, wspólnego międzynarodowego kampusu trwają również prace nad połączeniem systemów i rozwiązań cyfrowych. W misji Sojuszu podkreślono odpowiedzialność uczelni za poszukiwanie rozwiązań globalnych wyzwań, m.in. nierówności społecznych, zmiany klimatu czy wzrostu liczby *fake newsów*.

W lipcu 2022 roku projekt Sojuszu 4EU+ otrzymał dofinansowanie w kolejnej edycji konkursu „European Universities”, zorganizowanego przez KE w ramach programu Erasmus+. Projekt *One Comprehensive Research-Intensive European University* (1CORE) przewiduje dalsze pogłębianie współpracy pomiędzy uczelniami Sojuszu, zwiększenie wirtualnej i fizycznej mobilności studentów i pracowników, innowacyjne kształcenie oraz opracowanie wspólnej infrastruktury cyfrowej.

UW uczestniczy w trzech wspólnotach Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii – instytucji Unii Europejskiej wspierającej innowację i przedsiębiorczość w Europie w ramach programów „Horyzont 2020” i „Horyzont Europa”: EIT Food, EIT Climate – KIC, EIT Health oraz w tzw. Inicjatywie EIT HEI (*The EIT's HEI Initiative: Innovation Capacity Building for Higher Education*).

Uniwersytet Warszawski należy również do grupy uczelni Central European Universities – CE7 (wraz z uniwersytetami z Belgradu, Budapesztu – Eötvös Loránd University – Ljubljany, Pragi, Tartu i Zagrzebia). CE7 współpracuje z uczelniami League of European Research Universities (LERU), działając na rzecz stworzenia jak najlepszych warunków do rozwoju europejskiej nauki, na które wpływ ma m.in. kształt programów ramowych UE wspierających edukację, naukę i innowacyjność.

W ostatniej dekadzie, dzięki środkom z funduszy unijnych, przedstawiciele nauk ścisłych i przyrodniczych zyskali doskonale wyposażone laboratoria umożliwiające prowadzenie badań na najwyższym światowym poziomie. W 2016 roku rozpoczęła się realizacja wieloletniego programu rozwoju UW (2016–2027). Ma on na celu wzmocnienie nauk humanistycznych i społecznych, zacieśnianie współpracy między wydziałami, ułatwienie współdziałania z otoczeniem społecznym i gospodarczym oraz sprzyjanie międzynarodowej wymianie akademickiej.

oprac.: Biuro Prasowe UW, grudzień 2025